

Valsts prezidenta Valda Zatlera runa Pasaules brīvo latviešu apvienības gadskārtējās valdes sēdes atklāšanā 2008.gada 15.oktobrī

Publicēts pirms vairāk nekā 16 gadiem

Publicēts: 15.10.2008.

Pasaules brīvo latviešu apvienība – tas skan lepni, drosmīgi, pašapzinīgi. Tā teicu, jūs uzrunājot pagājušajā gadā. Šodien es varu teikt to pašu - jūs esat lepni, pašapzinīgi un drosmīgi.

Šogad Latvija svin 90. gadskārtu, kopš mūsu valsts dibināšanas. Šogad tie būs īpaši svētki, daudz grandiozāki nekā jebkad agrāk. Tie ir svētki, kurus svin katrā mājā, katrā ģimenē – vienalga, kur arī tā dzīvotu – Latvijā vai ārpus tās. Tas tāpēc, ka latviskā apziņa ir mūsu sirdīs.

Jau ierasts, ka jubilejas reizē mēs atskatāmies, kāds bijis aizvadītais gads un kas no jauna ierakstīts mūsu valsts vēsturē. Mēs apsēžamies, pārrunājam notikušo un nospraužam jaunus mērķus.

Ja šodien atskatītos uz mūsu valsts 90 gadiem, mēs redzētu gan nacionālās pašapziņas apvītu valsts dibināšanu, gan smagus okupācijas gadus, gan emocionāli piesātinātu Latvijas Republikas atjaunošanu. Un tas ir mūsu valsts pamats. Šodien mēs vēlamies savu Latviju redzēt vēl pārtikušāku, vēl latviskāku, vēl lepnāku par sevi un saviem ļaudīm. Lai to sasniegtu, ir jāapzinās – ar neatkarības atgūšanu viss vēl nav beidzies. Mums jāapzinās – reiz jau pazaudējām Latvijas valsts neatkarību, un tāpēc nekad nevaram būt droši, ka nākotnē tas nekad neatkārtosies. Arī šodien mums visiem – katram savā vietā un savā veidā – ir jāstāv mūsu brīvās, neatkarīgās un demokrātiskās Latvijas sardzē.

Par to, ka visus garos un smagos okupācijas gadus jūs nenogurstoši atgādinājāt visai pasaulei par Latviju un tās zaudēto valstiskumu, man šodien jums jāsaka paldies. Jāsaka paldies visām latviešu organizācijām visā pasaulē. Es mīlu teikt: ir trīs latviešu tautas daļas - vieni, kurus padomju vara izsūtīja uz Sibīriju, kuri pierādīja, ka Latvijas valsti nevar iznīcināt fiziski. Daļa no represētajiem palika Sibīrijā, bet daļa atgriezās Latvijā, pierādot, ka ir visistākie latvieši, kādi var būt. Mūsu tautas otra daļa okupācijas dēļ devās trimdā un tur spēja noturēt dzīvu ideju par neatkarīgu Latvijas valsti. Jūs esat daļa no šiem cilvēkiem. Es savukārt piederu pie tās latviešu daļas, kuri dzīvoja šeit un neļāva to kolonizēt, jo visus okupācijas gadus ar savu domu un rīcību rādīja – mēs esam šīs zemes pamattauta un neviens kolonizators mūsu tautai Latvijā zemi neatņems.

Es vienmēr atcerēšos to brīdi, kad pirms 20 gadiem mūsu tauta tika pamodināta. Šogad aprit 20 gadi, kopš dibināta Latvijas Tautas fronte. Toreiz mūs, latviešus, pamodināja trīs lietas – mūsu sarkanbaltsarkanais karogs, mūsu himna un drosmīgais Mavrika Vulfsona paziņojums par okupāciju. Šeit Rīgā un tur – Maskavā. Tas bija pagrieziena punkts. Mēs cēlāmies, jo bijām Latvijai vajadzīgi.

Tagad par šodienu. Par tiem mērķiem, kurus esam pauduši vienmēr, par to, ka latvieši vienmēr būs latvieši, lai kur arī tie atrastos. Arī šobrīd latvieši devušies pasaulē dažādu iemeslu dēļ – cits ekonomisku, cits, lai iegūtu izglītību, vēl kāds ģimenes apstākļu dēļ. Tāpēc latviešu kopienas ir izveidojušās tādās valstīs, kurās to agrāk nebija. Piemēram, Somijā, Beļģijā un citur. Katrā valstī, kuru es apmeklēju, man pretī nāk latviešu kopienas. Un viņi visi saka – būt latvietim, tas ir kaut kas pozitīvs. Latviskā identitāte ir tā, kuru jaunieši, pat ja viņi vairs nerunā latviski, piemin ar lepnumu. Viņi ir lepnī par to, ka viņiem ir latviskas saknes. Tas ir ļoti daudz. Pat tādā valstī kā Peru, kur biju, pretī nāca meitenes un ar lepnumu teica: „Mana vecmāmiņa bija latviete.” Viņas latviski runāja tikai dažus vārdus, taču tos teica ar lepnumu. Un tas nozīmē, ka jūs – lai kādā valstī arī dzīvotu – savu darbu darāt pareizi.

Tagad vēlreiz par mērķiem. Ir lielāki un ir mazāki mērķi. Vislielākais mērķis ir apzināties to, ka arī šodien top latvietība kopienās ārpus Latvijas. Šodien, kad pasaule kļuvusi „plakana” un viegli sasniedzama, ir rūpīgi jākopj apziņa, ka katra, kurš jūtas Latvijai piederīgs, dzimtās mājas ir Latvijā. Arī tad, ja Latvijā dzimuši viņa senči, nevis viņš pats.

Nākotnē šāda piederība būs ekskluzīva. Katram cilvēkam ir sava dzimtene, katram ir sava identitāte. Cilvēks nav pasaules pilsonis. Tas ir pirmais uzdevums, kuru mums jāpatur prātā. Un tāpēc no visas sirds aicinu jūs visus darīt visu, lai latviešu kopienas būtu dzīvas visās tajās valstīs, kurās tās tagad ir izveidojušās. Es esmu redzējis arī šo procesu, kad vismaz divu dažādu paaudžu latvieši to tā īsti nemaz nesaprot. Jūs esat vecāka paaudze, Jums jāspēj jaunos saprast un jābūt gudrākiem. Jo Latvija būs tieši tik stipra, cik stipras būs latviešu kopienas.

Par Latvijas „būt vai nebūt” jautājumu mēs jau reiz nobalsojām. Tagad pienācis laiks uzstādīt mērķus Latvijas simtgadei. Mums katram sev jāatbild uz jautājumu, ko izdarīsim līdz simtgadei? Pēc mēneša svinēsim 90 gadu jubileju, tāpēc es aicinu visus padomāt, ko sasniegsim nākamajos desmit gados. Kā rīkosimies, lai nākamie būtu Latvijas uzplaukuma gadi?

Es esmu apņēmis, ka nākamajos desmit gados ir jāatjauno Latvijas simbols – Valsts prezidenta pils. Savādāk mēs nevaram godam reprezentēt savu valsti, tas nav iespējams bez saviem nacionālajiem simboliem. Ar gara spēku vien tas nav iespējams, ir vajadzīgi arī redzami nacionālie simboli.

Ja paskatāmies uz pēdējos 18 gados izdarīto, man akmens jāmet savas paaudzes dārziņā. Trīsdesmitajos gados – krīzes laikā - Brīvības pieminekļi un Brāļu kapi tika uzcelti par tautas saziņotiem līdzekļiem. Bet ko mēs esam Latvijā uzcēluši pēdējo 20 gadu laikā? Nevienu nacionālo simbolu mēs neesam uzcēluši. Mēs esam strīdējušies par savu bibliotēku gadu desmitiem, bet uzcēluši to neesam.

Jebkura cita valsts, kas gājusi līdzīgu likteņa ceļu kā Latvija pēdējos 20 gados, ir uzcēlusi kaut ko unikālu un nākamajām paaudzēm paliekošu. Mēs ne. Man ir kauns par to, bet mēs varam laboties. Tātad tas ir nākošais uzdevums.

Un vēl ir kāds pavisam vienkāršs uzdevums nākamajiem 10 gadiem. Ir jāuzraksta Latvijas simtgades vēstures grāmata. Mēs katrs dzīvojam ar savas dzimtas vēsturisko atmiņu. Arī jūs esat savas dzimtas vēsturiskās atmiņas nesēji, jūs zināt, ko darīja jūsu tēvi, jūs zināt, ko darīja jūsu vectēvi, tas ir jāpastāsta. Tikai tā mēs labāk varam ieskatīties šajā pasaulē, ieskatīties savā tautā un saprast to,

kā dzīvot labāk.

Un ir arī kāds pavisam vienkāršs mērķis. Pirms nedēļas biju Tukmenistānā, Turkmenbaši jeb bijušajā Krasnovodskā. Pilsētā, kurā mira Kārlis Ulmanis. Ir daudz šķēpu laužts un daudzkārt mēģināts atrast viņa atdusas vietu. Taču līdz šim vēl tas nav noticis, un, ziniet, man, esot šajā vietā – kapos, kur, iespējams, viņš guldīts zemes klēpī, jāsaka, ka tas praktiski nav iespējams. Tur ir daudzi masu apbedījumi, un atrast Kārļa Ulmaņa kapavietu būs ļoti, ļoti sarežģīti.

Šobrīd Turkmenbaši rit atjaunošanas darbi. Pilsēta faktiski tiek celta no jauna, tāpēc uzskatu, ka ir būtiski pilsētā kādā cienīgā vietā uzstādīt piemiņas zīmi. Par šo ideju esmu runājis arī ar Vēsturnieku komisiju. Viņi uzsver, ka vēl jāstrīdas, ko šādā piemiņas zīmē rakstīt. Tas ir labi. Taču es uzskatu, ka šie strīdi nevar būt ilgāki par pusgadu. Pēc pusgada mums skaidri jāzina, ko šajā vietā vēlamies redzēt – krūšutēlu vai piemiņas plāksni. Tāpat mums jāzina, ko uz šīs plāksnes gribam rakstīt.

Noslēgumā es gribu vēlreiz runāt par latviešu skolām un biedrībām svešumā. Tās ir jāatbalsta un jāstimulē. Tā interese, kas ir nākusi no jauniešiem, ir jāveicina, un tai ir jārod atbilstošs atbalsts.

Es gribu novēlēt jums auglīgu darbadienu un apsveikt jūs visus tuvojošos valsts svētkos.

Novēlēsim Latvijai gaišu nākotni!

Saistītas tēmas

[Valdis Zatlers](#)

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-valda-zatlera-runa-pasaules-brivo-latviesu-apvienibas-gadskartejas-valdes-sedes-atklasana-2008gada-15oktobri>